

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN THỊ NGỌC HÀ

GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC
TỈNH QUẢNG NINH

Chuyên ngành: Quản lý Kinh tế

Mã số: 60 34 04 10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Đỗ Thị Bắc

Thái Nguyên - Năm 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu và kết quả trình bày trong luận văn là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ luận văn nào khác.

Tôi xin cam đoan các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc./.

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Ngọc Hà

LỜI CẢM ƠN

Trong suốt quá trình học tập và thực hiện đề tài “ *Giải pháp phát triển nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh*” tôi đã nhận được sự giúp đỡ, những ý kiến đóng góp, chỉ bảo quý báu của nhiều tập thể, cá nhân trong và ngoài nhà trường.

Trước hết tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, Ban chủ nhiệm Khoa và các thầy cô giáo Khoa Sau đại học và Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh Thái Nguyên đã tạo điều kiện cho tôi được học tập và nghiên cứu các nội dung trong chương trình đào tạo Thạc sỹ.

Để có được kết quả nghiên cứu, bên cạnh sự cố gắng nỗ lực của bản thân, tôi còn nhận được sự hướng dẫn chu đáo, tận tình của PGS.TS. Đỗ Thị Bắc, là người trực tiếp hướng dẫn tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và viết luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn các phòng, ban thuộc Sở Nội vụ, Sở Lao động- Thương binh Xã hội, Sở Giáo dục Đào tạo tỉnh Quảng Ninh, Cục Thống kê tỉnh Quảng Ninh và một số cơ quan doanh nghiệp trên địa bàn đã giúp đỡ tận tình, cung cấp tài liệu cho tôi hoàn thành luận văn này.

Ngoài ra, tôi cũng nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình, sự động viên và tạo mọi điều kiện về vật chất và tinh thần của của lãnh đạo, đồng nghiệp đơn vị công tác, gia đình, bạn bè, người thân.

Với tấm lòng chân thành, tôi xin cảm ơn mọi sự giúp đỡ quý báu đó!

Thái Nguyên, ngày tháng 5 năm 2013

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Ngọc Hà

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	viii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	ix
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ.....	xi
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của luận văn.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	2
4. Đóng góp mới của luận văn.....	2
5. Kết cấu của luận văn.....	3
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ THỰC TIỄN PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN	
LỰC.....	4
1.1. Cơ sở lý luận về nguồn nhân lực và phát triển nguồn nhân lực	4
1.1.1. Một số khái niệm liên quan đến nguồn nhân lực.....	4
1.1.1.1. Khái niệm về nguồn nhân lực.....	4
1.1.1.2. Đặc trưng cơ bản của nguồn nhân lực	5
1.1.2. Phát triển nguồn nhân lực	7
1.1.3. Sự cần thiết khách quan phát triển nguồn nhân lực.....	9
1.1.4. Vai trò của nguồn nhân lực đối với quá trình phát triển kinh tế - xã hội.....	11
1.1.5. Các nhân tố ảnh hưởng đến quá trình phát triển nguồn nhân lực.....	13
1.1.6. Thị trường sức lao động.....	18
1.1.7. Mục tiêu, chiến lược phát triển kinh tế- xã hội	19
1.1.8. Các chế độ, chính sách.....	20
1.1.9. Nội dung chủ yếu phát triển nguồn nhân lực	20

1.2. Kinh nghiệm phát triển nguồn nhân lực của một số nước trên thế giới và ở Việt Nam	22
1.2.1. Kinh nghiệm phát triển nguồn nhân lực của một số nước trên thế giới	22
1.2.2. Kinh nghiệm phát triển nguồn nhân lực ở Việt Nam	27
1.2.3. Bài học kinh nghiệm rút ra về phát triển nguồn nhân lực	29
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	32
2.1. Câu hỏi đặt ra mà đề tài cần phải giải quyết.....	32
2.2. Phương pháp nghiên cứu	32
2.2.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu	32
2.2.2. Thu thập số liệu	36
2.2.2.1. Thu thập số liệu đã công bố.....	36
2.2.2.2. Thu thập số liệu mới	37
2.2.3. Phương pháp phân tích	41
2.2.4. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu	45
2.2.4.1. Chỉ tiêu đánh giá số lượng nguồn nhân lực.....	45
2.2.4.2. Các chỉ tiêu đánh giá chất lượng nguồn nhân lực	45
Chương 3: THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC TỈNH QUẢNG NINH	47
3.1. Đặc điểm kinh tế - xã hội của tỉnh Quảng Ninh.....	47
3.1.1. Những đặc điểm về tự nhiên.....	47
3.1.1.1. Vị trí địa lý.....	47
3.1.1.2. Điều kiện khí hậu, thời tiết, thủy văn	47
3.1.1.3. Dân tộc, tôn giáo.....	48
3.1.1.4. Tình hình phân bố và sử dụng đất đai	48
3.1.1.5. Tài nguyên khoáng sản	48
3.1.1.6. Tài nguyên rừng.....	49
3.1.1.7. Tài nguyên biển	49

3.1.1.8. Tài nguyên nước	50
3.1.1.9. Tài nguyên du lịch	50
3.1.2. Những đặc điểm kinh tế.....	52
3.1.3. Đặc điểm về văn hóa - xã hội	59
3.2. Thực trạng phát triển nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh	61
3.2.1. Tình hình dân số của tỉnh Quảng Ninh.....	61
3.2.2 Quy mô và tốc độ tăng nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh.....	65
3.2.2.1 Qui mô nguồn nhân lực	65
3.2.2.2. Tốc độ tăng nguồn nhân lực	67
3.2.3. Chất lượng nguồn nhân lực của tỉnh Quảng Ninh.....	68
3.2.3.1. Thê lực nguồn nhân lực của tỉnh Quảng Ninh.....	68
3.2.3.2. Trình độ học vấn phổ thông của lực lượng lao động theo ngành kinh tế....	69
3.2.3.3 Trình độ chuyên môn của lực lượng lao động.....	72
3.2.4. Thực trạng sử dụng nguồn nhân lực trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh ..	76
3.2.4.1. Lao động trong độ tuổi lao động không tham gia hoạt động kinh tế....	76
3.2.4.2. Lao động đang làm việc.....	77
3.2.4.3. Tình trạng thất nghiệp.....	89
3.2.4.4. Hoạt động giới thiệu việc làm	91
3.2.4.5. Đánh giá hiệu quả sử dụng nguồn nhân lực	92
3.2.5. Thực trạng đào tạo phát triển nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh.....	93
3.2.5.1. Hệ thống giáo dục của tỉnh Quảng Ninh	93
3.2.5.2. Thực trạng về đào tạo nguồn nhân lực	95
3.2.5.3. Về công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức.....	99
3.2.5.4. Cơ chế, chính sách của tỉnh về đào tạo, bồi dưỡng và thu hút nhân tài	102
3.2.5.5. Tổng hợp các ý kiến của các đối tượng và cơ quan đơn vị khảo sát..	106
3.3. Đánh giá chung về phát triển nhân lực tỉnh Quảng Ninh.....	108
3.3.1. Những mặt đã đạt được.....	108

3.3.2. Những mặt còn tồn tại	108
3.3.3. Nguyên nhân	110
3.3.3.1. Nguyên nhân khách quan	110
3.3.3.2. Nguyên nhân chủ quan	112
Chương 4: GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC TỈNH QUẢNG NINH	114
4.1. Các quan điểm, căn cứ, định hướng, mục tiêu phát triển nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh.....	114
4.1.1. Các quan điểm phát triển nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh.....	114
4.1.2. Căn cứ phát triển nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh.....	116
4.2. Định hướng mục tiêu phát triển nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh....	116
4.2.1. Định hướng phát triển nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh.....	116
4.2.2. Mục tiêu nâng cao chất lượng nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh ...	117
4.3. Giải pháp phát triển nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh	118
4.3.1. Dự kiến dân số và cung - cầu lao động tỉnh Quảng Ninh	118
4.3.1.1. Dự kiến dân số, cung lao động của tỉnh Quảng Ninh.....	118
4.3.1.2. Dự kiến cầu lao động tỉnh Quảng Ninh.....	120
4.3.1.3. Dự kiến cầu lao động qua đào tạo của tỉnh Quảng Ninh.....	122
4.3.2. Đổi mới toàn diện công tác quản lý Nhà nước về nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh	123
4.3.2.1. Xây dựng quy hoạch tổng thể dài hạn cho phát triển nhân lực và tuyên truyền nâng cao nhận thức của các cấp, các ngành và toàn xã hội.....	123
4.3.2.2. Thay đổi tư duy nhận thức và tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp, các ngành trong việc nâng cao chất lượng nguồn nhân lực	124
4.3.2.3. Tăng cường sự phối hợp liên ngành và doanh nghiệp.....	124
4.3.2.4. Hoàn thiện hệ thống chính sách, công cụ khuyến khích phát triển, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực	125

4.3.3. Nâng cao trình độ học vấn và chuyên môn - kỹ thuật của nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh.....	127
4.3.3.1. Nâng cao trình độ học vấn của nguồn nhân lực	127
4.3.3.2. Nâng cao trình độ chuyên môn - kỹ thuật của nguồn nhân lực....	128
4.3.4. Phát triển y tế, chăm sóc sức khỏe để nâng cao thể lực người lao động..	130
4.3.5. Mở rộng, tăng cường phối hợp và hợp tác để phát triển, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh	130
4.4. Kiến nghị.....	131
KẾT LUẬN	132
TÀI LIỆU THAM KHẢO	134
PHỤ LỤC	137

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
CNH-HĐH	: Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
CNKT	: Công nhân kỹ thuật
KTXH	: Kinh tế xã hội
FDI	: Đầu tư trực tiếp nước ngoài
ODA	: Hỗ trợ phát triển chính thức
GDP	: Tổng sản phẩm quốc nội
ASEAN	: Các nước Đông Nam Á
NNL	: Nguồn nhân lực
LLLĐ	: Lực lượng lao động
THCS	: Trung học cơ sở
THPT	: Trung học phổ thông
THCN	: Trung học chuyên nghiệp
CD, TC, SC	: Cao đẳng, Trung cấp, Sơ cấp
Bộ GD vàĐT	: Bộ Giáo dục và Đào tạo
KTQD	: Kinh tế Quốc dân
ĐTNN	: Đầu tư nước ngoài
CC, VC	: Công chức, viên chức
KH&CN	: Khoa học và Công nghệ
NLN	: Nông lâm ngư nghiệp
CNXD	: Công nghiệp-Xây dựng
DV	: Dịch vụ
QLNN	: Quản lý nhà nước
HĐND, UBND	: Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Điều tra theo ngành nghề tại tỉnh Quảng Ninh.....	34
Bảng 2.2. Điều tra các vùng đại diện cho tỉnh Quảng Ninh	34
Bảng 3.1. Giá trị sản xuất theo các ngành kinh tế tỉnh Quảng Ninh năm 2005 - 2012 .	53
Bảng 3.2. Cơ cấu các ngành kinh tế tại Quảng Ninh năm 2002-2012.....	54
Bảng 3.3. Chỉ số phát triển GDP của Quảng Ninh và một số tỉnh	56
Bảng 3.4. Dân số và tỷ lệ phát triển dân số thời kỳ 2002-2012 tỉnh Quảng Ninh.....	62
Bảng 3.5. Cơ cấu dân số tỉnh Quảng Ninh phân theo giới tính	64
Bảng 3.6. Tỷ lệ tăng dân số và cơ cấu dân số theo khu vực thời kỳ 2002-2012...	65
Bảng 3.7. Dân số và nguồn nhân lực tỉnh Quảng Ninh năm 2002 - 2012	67
Bảng 3.8. Trình độ học vấn phổ thông của lực lượng lao động tỉnh Quảng Ninh	70
Bảng 3.9. Trình độ học vấn phổ thông tỉnh của lực lượng lao động ngành nông lâm ngư ở Quảng Ninh	70
Bảng 3.10. Trình độ học vấn phổ thông của lực lượng lao động ngành công nghiệp, xây dựng tỉnh Quảng Ninh.....	71
Bảng 3.11. Trình độ học vấn phổ thông của lực lượng lao động ngành dịch vụ Tỉnh Quảng Ninh	71
Bảng 3.12. Lực lượng lao động (đang làm việc) theo trình độ đào tạo	72
Bảng 3.13: Lực lượng lao động(đang làm việc) theo trình độ đào tạo ngành nông, lâm, ngư nghiệp.....	73
Bảng 3.14. Lực lượng lao động (đang làm việc) theo trình độ đào tạo ngành công nghiệp, xây dựng tỉnh Quảng Ninh.....	74
Bảng 3.15: Lực lượng lao động (đang làm việc) phân theo trình độ đào tạo ngành dịch vụ tỉnh Quảng Ninh.....	75
Bảng 3.16. Dân số trong độ tuổi lao động không hoạt động kinh tế ở tỉnh Quảng Ninh.....	77
Bảng 3.17. Dân số và lao động đang làm việc trong ngành KTQD	78